

RESMİ OLMAYAN ORTAMLARDA İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ

HAK EĞİTİMİ EYLEM PROGRAMINDAN ÖĞRENİLEN DERSLER

HAK EĞİTİMİ EYLEM PROGRAMI NEDİR?

Hak Eğitimi Eylem Programı (REAP), Uluslararası Af Örgütü Norveç Şubesi önderliğinde yürütülen on yıllık uluslararası insan hakları eğitimi girişimidir. REAP, Uluslararası Af Örgütü tarafından İsrail, Malezya, Moldova, Fas, Polonya, Rusya, Slovenya, Güney Afrika, Tayland ve Türkiye’de uygulanmıştır. REAP proje ortakları, yerel ihtiyaçları değerlendirdikten sonra, hedef gruplar ve ülkedeki insan hakları gündemiyle ilgili insan hakları başlıklarını belirlemektedir. REAP’ina ana unsuru, toplumdaki rolleri ya da konumları itibarıyla daha geniş bir kitleyi ya da grupları etkileyebilecek bireylere; yani “çoğaltıcı” lara insan hakları eğitimi verilmesidir. REAP sayesinde proje ortakları olumlu insan hakları etkileri yaratmakta ve Uluslararası Af Örgütü’nün amacı olan dünya genelinde bir insan hakları kültürünün inşasına katkıda bulunmaktadır.

RESMİ OLMAYAN ORTAMLARDA İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ

Uluslararası Af Örgütü’nün insan hakları eğitimi girişimleri, uluslararası kabul gören insan hakları ilkeleri ile uyumlu bilgi ve becerileri artırarak bireyleri ve toplulukları

© Amnesty International

İnsan hakları savunucularının Kadına Yönelik Şiddete Son! Kampanyası kapsamında Uluslararası Af Örgütü’nün 16 Günlük Eylem programını desteklemek üzere Güney Afrika’nın Cape Town şehrinde düzenledikleri toplantı.

güçlendirmeyi amaçlar. Sıklıkla düzenlenen sınıf dışı insan hakları eğitimi çalışmaları bu amaçların gerçekleşmesine katkıda bulunmaktadır. Bu tür resmi olmayan ortamlarda; örneğin, topluluklarda, gençlik gruplarında ve yerel toplantılarda REAP kişileri kendi hakları ve başkalarının hakları konusunda bilgilendirmekte ve bu hakları savunmaları için bireyleri güçlendirmeye

yönelik çalışmalar yürütmektedir. Toplumsal değişimin tohumları niteliğindeki bu çalışmalar ulusal ve yerel ortaklıkların değerli katkıları ve gençlerin harekete geçirilerek savunuculuğun kullanılması sayesinde mümkün olmaktadır. REAP katılımcıları, kendilerinin ve yaşadıkları toplulukların insan haklarını savunmak için gereken araçları insan hakları eğitimiyle kazanmaktadır.

“Pek çok toplulukta kişiler insan haklarının ve sorumluluklarının bilincine vardı; vakaları bildirmeye ve sessizliklerini bozmaya başladılar.”

REAP proje ortağı, Güney Afrika

İŞBİRLİĞİ YOLUYLA ETKİNİN ARTTIRILMASI

REAP'in başarısı açısından yerel ortaklar kilit önem taşımaktadır. Uluslararası Af Örgütü, ulusal düzeyde REAP girişimlerinin bir parçası olarak STK'larla ve topluluk temelli örgütlenmelerle güçlü ortaklıklar kurmuştur. Bu işbirlikleri tüm ortakların insan hakları eğitimi verme ve hak savunuculuğu kapasitelerini arttırmıştır. Ülke içi ortaklar, insan hakları eğitimi ve farkındalık yaratmaya yönelik çalışmaları üzerinde REAP'in olumlu etkisi olduğunu ifade etmektedir. Benzer şekilde, bu ortaklıklar Uluslararası Af Örgütü'nün taban düzeyinde insan haklarına etkisini güçlendirmiştir.

REAP, STK'lar ve topluluk temelli örgütlenmelerle işbirliği içerisinde çalışarak, kendi haklarını savunmaları ve başkalarının haklarını korumaları için bireyleri güçlendirmektedir. Uluslararası Af Örgütü Güney Afrika Şubesi topluluk temelli örgütlenmelerle işbirlikleri yoluyla ve bu bağlamda özellikle eğitim toplantıları, insan hakları eğitimiyle ilgili kampanyalar ve yerel kliniklerde sağlıkla ilgili konularda konuşmalar düzenleyerek önemli bir başarı

elde etmiştir. REAP çoğaltıcıları ev içi şiddete maruz kalan kalanlara, hamilelere ve gençlere ulaşarak, kadın haklarını korumaya ve HIV-AIDS konularında bilgi vermeye yönelik çalışmalar yürütmektedir. Örneğin, Limpopo'daki REAP ortağı Thohoyandou Victim Empowerment Programme (Thohoyandou Mağdur Güçlendirme Programı - TVEP) taciz ve toplumsal cinsiyet temelli ayrımcılığa karşı sıfır hoşgörü tavrının yaratılmasına yönelik çalışmalar yürütmektedir.

Uluslararası Af Örgütü Malezya Şubesi, insan hakları eğitimi programının ve yöntemlerinin geliştirilmesi konusunda STK'lar ve topluluklar temelli örgütlenmelerle ortaklıklar kurarak önemli başarılar kazanmıştır. İşbirliği yapan tüm ortaklar, ulusal insan hakları eğitimi girişimlerini gözden geçirmek ve birbirlerinin başarılı uygulamalarından yararlanmak üzere yıllık toplantı yapmaktadır. Malezya'daki REAP ortakları insan haklarıyla ilgili belirli konularda eğitim toplantıları düzenlemektedir. Bu toplantılara örnek olarak, Centre of Independent Journalism (Bağımsız Gazetecilik Merkezi) bilgi edinme özgürlüğü çalışmayı ve Suara Rakyat Malaysia'nın (SUARAM, Malezya Halkının

“Katılımcıların bir kısmının yaşadıkları toplulukları toplu eylem konusunda örgütlediğini gözlemledim.... Bazı katılımcılar sorunlarını duyurma olanağı buldu.”

REAP proje ortağı, Malezya

Yukarıda: Malezya’da Ulusal Güvenlik Yasası kapsamında tutuklanan kişilerin adil yargılanma hakkı ve serbest bırakılmaları için düzenlenen gösteriler.

Karşıda, solda: Tayland’da genç insan hakları savunucularının düzenlediği mum yakma eylemi.

Sesi) “gözümlüdayken haklarınız” konulu eğitimi gösterilebilir. REAP’in Malezya’daki varlığı, çoğaltıcıların çalışmalarını doğru ve etkili bir biçimde yaygınlaştırmalarını sağlayan kalıcı ortaklıklar yaratmıştır.

İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ YOLUYLA GENÇLERİN HAREKETE GEÇİRİLMESİ

Uluslararası Af Örgütü, gençlik gruplarını destekleyerek ve bu gruplarla işbirliği yaparak, insan haklarını savunan yeni kuşağı güçlendirmektedir. İnsan hakları girişimlerini desteklemek amacıyla eğitimden yararlanan REAP ortakları, gençlik klüpleriyle toplantılar ve eğitim çalışmaları düzenlemektedir. Uluslararası Af Örgütü Tayland Şubesi, insan haklarını öğrenmeleri için gençlerle birlikte saha ziyaretleri yapmakta; insan haklarının temellerinin öğretiliği savunuculuk kampları düzenlemekte ve insan hakları ihlallerine maruz kalan kişilerin öykülerinin anlatıldığı oturumlar yapmaktadır. Uluslararası Af Örgütü Tayland Şubesi ayrıca yaratıcı düşüncüyü desteklemek ve fon yaratma becerilerini güçlendirmek amacıyla genç

insan hakları savunucularına yönelik eğitim çalışmaları düzenlemektedir. Tayland’daki REAP çalışmaları, Uluslararası Af Örgütü içinde gençlerin liderlik becerileri geliştirmelerine yardımcı olmuştur ve Tayland’da kendi haklarını savunan ve yaşadıkları toplulukları değiştirmek için çalışmalar yürüten gençlerin güçlendirilmesi yönünde önemli bir adım teşkil etmektedir.

TOPLUMSAL DEĞİŞİME YÖNELİK İNSAN HAKLARI EĞİTİMİ VE GÜÇLENDİRME

İnsan hakları eğitimi, toplumsal değişimin gerçekleşmesinin anahtarıdır. REAP, kendi haklarını savunmaları için bireyleri güçlendirerek insan hakları durumunun iyileşmesini sağlamaktadır. REAP Güney Afrika’da başta kadın hakları, çocuk hakları ve HIV-AIDS ile yaşayan kişilerin hakları olmak üzere, kişilerin sahip oldukları insan haklarını anlamalarını ve bu hakların gerçekleşmesine aktif olarak katılmalarını sağlamıştır. Sonuç olarak, kişiler yaşadıkları topluluklardaki ihlalleri daha sık bildirmeye başlamıştır.

Malezya’da kadın hakları REAP’in çalışmalarının odaklarından biri olmuştur. REAP programlarına katılan kadınlar eşlerinin kötü muamelesine karşı durmaya ve ebeveynler kız çocuklarını okula gönderme kararı almaya başlamıştır. Şikayetlerini toplu bir biçimde duyurmaları için topluluklar da güçlendirilmiştir. Malezya’da topluluklar, temel ihtiyaçlar ve konut konusunda yerel meclise şikayette bulunma hakları olduğunu öğrenmiştir. REAP, sessizliğin eyleme dönüşmesine yardımcı olmuştur.

“Yaşadığım yerde gördüğüm bazı şeylerin yanlış olduğunu biliyordum; bunlara karşı harekete geçmek için gereken bilgiyi Uluslararası Af Örgütünün çalıştaylarında öğrendim.”

REAP proje ortağı, Tayland

“Uluslararası Af Örgütü bütün yaşamımı değiştirdi. Edinebileceğim beceriler, kullanabileceğim malzemeler olduğunu keşfettim; bunun da ötesinde, savunmasız gruplara nasıl daha etkili yardımda bulunabileceğimi gördüm. Başkaları için çok daha fazla şey yapabileceğimi ve çok daha fazlasını paylaşabileceğimi öğrendim.”

REAP proje ortağı, Malezya

“Şimdi topluluktaki çocuklarla çalışıyorum; onları HIV-AIDS konusunda bilgilendiriyorum, eğitim çalışmaları ve ev ziyaretleri yapıyorum.”

REAP proje ortağı, Güney Afrika

Zimbabve'deki insan hakları savunucularını desteklemek üzere Güney Afrika'nın Pretoria şehrinde Zimbabve elçiliği önünde yapılan gösteriye katılan REAP katılımcıları.

TAVSİYELER

REAP'İN TEMEL TAVSİYELERİ

- İnsan hakları eğitiminin uzun vadeli bir yaklaşım olduğunu unutmayın. İnsan hakları eğitimi davranışlarda, bilgi ve becerilerde değişimi beslemeyi amaçlar. Bu süreç zaman alır; anında sonuç almayı beklemeyin, ancak sürecin sonuçları kalıcı olmaktadır.
- Benzer hedef ve amaçlara sahip yerel örgütleri bulun ve geniş tabanlı topluluklara ulaşmak için işbirliği yapın. Farklı alanlarda çalışan sivil toplum kuruluşlarının insan hakları eğitimi konusunda işbirliği yaptığı yerlerde insan haklarının korunması ve geliştirilmesi için harekete geçen ve bu haklardan yararlanan kişilerin sayısı artmaktadır. Uluslararası Af Örgütü ve yerel ortakları, daha geniş bir kütleye ulaşmak için yürütecekleri çalışmanın içeriğini birlikte geliştirebilir.

- Gençlerin etkin bir biçimde katılımını sağlayın. Kampanyalara heyecan katan ve çaba gösteren gençler, değişim yönünde güçlü birer insan hakları savunucusu olabilmektedir. Toplumsal değişimin yaratılmasında gençler önemli bir rol üstlenmektedir. Gençler, liderlik becerilerinin geliştirilmesi, savunuculuğun artması ve insan hakları kültürünün geliştirilmesinde en önemli hedef gruplardan biridir.

- Uluslararası Af Örgütü'nün küresel stratejilerinin yerel koşullara uygun olmasını ve sürdürülebilir sonuçlara yol açmasını sağlamak için bu stratejileri yerel ihtiyaçlara ve bağlamlara göre uyarlayın. Resmi olmayan ortamlarda insan hakları eğitimi yöntemleri, yerel insan hakları sorunlarını ele alacak ve kişilerin ve yaşadıkları toplulukların önceliklerini yansıtacak şekilde uyarlanabilmektedir.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

Uluslararası Af Örgütü, ağır insan hakları ihlallerini sonlandırmak için 2.2 milyon üyesiyle, 150'den fazla ülke ve bölgede kampanyalar yürüten küresel bir harekettir.

Vizyonumuz, İnsan Hakları Evrensel Bildirisi ve diğer uluslararası insan hakları standartlarında belirtilen bütün insan haklarının herkes tarafından kullanıldığı bir dünyadır.

Uluslararası Af Örgütü tüm hükümetlerden, siyasi ideolojilerden, ekonomik çıkarlardan ve dinlerden bağımsızdır ve çalışmaları üyelikleri ve kamusal bağışlarla desteklenir.

Ocak 2010
Index: POL 32/001/2010

Amnesty International
International Secretariat
Peter Benenson House
1 Easton Street
London WC1X 0DW
United Kingdom
www.amnesty.org